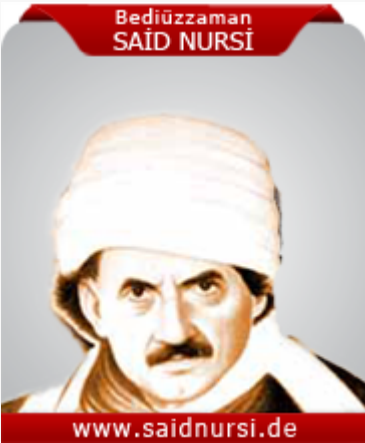

Kıyamet alâmetleriyle ilgili hadislerde neden ihtilâf var?

ÜÇÜNCÜ DAL

Kıyamet alâmetlerinden ve âhîrzaman vukuatından ve bazı a'mâlin fazilet ve sevaplarından bahseden ehâdis-i şerife güzelce anlaşılmadığından, akıllarına güvenen bir kısım ehl-i ilim, onların bir kısmına zayıf veya mevzu demişler. İmanı zayıf ve enâniyeti kavî bir kısım da inkâra kadar gitmişler. Şimdi tafsile girişmeyeceğiz. Yalnız "On İki Asıl"ı beyan ederiz.

BİRİNCİ ASIL: Yirminci Söz'ün âhirindeki sual ve cevapta izah ettiğimiz meseledir. İcmâli şudur ki:

Din bir imtihandır, bir tecrübedir; ervâh-ı âliyeyi ervâh-ı sâfileden tefrik eder. Öyle ise, ileride herkese gözle görülecek vukuatı öyle bir tarzda bahsedecek ki, ne bütün bütün meçhul kalsın, ne de bedihî olup herkes ister istemez tasdike mecbur kalsın. Akla kapı açacak, ihtiyarı elinden almayacak. Zira, eğer tamamen bedâhet derecesinde bir alâmet-i kıyamet görülse, herkes tasdike muhtar olsa, o vakit kömür gibi bir istidat, elmas gibi bir istidatla beraber kalır. Sırr-ı teklif ve netice-i imtihan zayi olur.

İşte, bunun için, Mehdî ve Süfyan meseleleri gibi çok meselelerde çok ihtilâf olmuş. Hem rivâyât dahi çok muhtelifdir; birbirine zıt hükümler olmuş.

İKİNCİ ASIL: Mesâil-i İslâmiyenin tabakatı vardır. Biri bir burhan-ı kat'î istese, diğeri bir zann-ı galibî ile iktifa eder, başkası yalnız bir kabul-u teslimi ve reddetmemek ister. Öyle ise, esâsât-ı imaniyeden olmayan mesâil-i fer'îye veya vukuat-ı zamaniyenin herbirinde bir iz'ân-ı yakîn ile bir burhan-ı kat'î istenilmez. Belki yalnız reddetmemek ve teslimiyetle ilişmemektir.

ÜÇÜNCÜ ASIL: Zaman-ı Sahabede Benî İsrail ve Nesârâ ulemalarından çoğu İslâmiyete girdiler. Eski malûmatları dahi onlarla beraber Müslüman oldu; bazı hilâf-ı vaki malûmât-ı sâbıkaları, İslâmiyetin malı olarak tevehhüm edildi.

DÖRDÜNCÜ ASIL: Ehâdis-i şerife râvilerinin bazı kavilleri veyahut istinbat ettikleri mânâları, metn-i hadisten telâkki ediliyordu. Halbuki, insan hatadan hâli olmadığı için, hilâf-ı vaki bazı istinbatları veya kavilleri hadis zannedilerek zaafına hükmedilmiş.

BEŞİNCİ ASIL: “Ümmetimin içerisinde muhaddesûn vardır” [Hadis, Tirmizî: 4:370] yani “Mülhemûn” [Kendilerine ilham olunanlar] sırrınca, bazı ehl-i keşif ve ehl-i velâyet olan muhaddisîn-i muhaddesun ilhamlarıyla gelen bazı maânî, hadis telâkki edilmiş. Halbuki ilham-ı evliya, bazı ârızalarla hata olabilir. İşte, bu neviden bir kısım hilâf-ı hakikat çıkabilir.

Sözler, Yirmi Dördüncü Söz, s. 546